

Zápis z 6. jednání Výboru pro indikátory udržitelného rozvoje Rady vlády pro udržitelný rozvoj

Termín a místo konání

Úterý 2. března 2017, hlavní budova Úřadu vlády České republiky, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1 - Malá Strana, místnost č. 47

Přítomni

Jakub Cach (SMO ČR), Zuzana Drhová (ÚV-ASZ), Jakub Fischer (Rada vysokých škol), Aneta Haimannová (ÚV OUR), Tomáš Hák (COŽP UK), Otakar Hampl (MZe), Vanda Horná (MZd), Jiří Hrbek (ČSÚ), Vladimír Hulík (MŠMT), Jaroslav Chyba (Rada seniorů / Povodí Moravy), Anna Kárníková (ÚV OUR), Olga Kastlová (MD), Václav Klusák (ÚV OUR), Jan Kovanda (COŽP UK), Lucie Kureková (ÚV-VVI), Markéta Linxová (MŽP), Milan Maděra (ÚV OUR), Jiří Markl (MV), Bedřich Moldan (COŽP UK), Pavel Novák (MPSV), Tereza Ponocná (Cenia), Peter Smolík (Glopolis), Zdeněk Štolc (MF), Eliška Valinová (ČSÚ), Julius Vávra (MŠP), Miloslava Veselá (ČSÚ)

Program jednání

- 1) Představení informací k mezirezortnímu připomínkovému řízení
- 2) Plán činnosti Výboru pro indikátory na rok 2017
- 3) Seznámení s aktuálními informacemi k Agendě 2030
- 4) Překryv indikátorů ČR 2030 a Agendy 2030
- 5) Představení činností na indikátorech ke kvalitě života v ČR
- 6) Různé

Jiří Hrbek (ČSÚ) přivítal přítomné a představil program jednání, který byl jednomyslně přijat.

K bodu programu č. 1: Představení informací k mezirezortnímu připomínkovému řízení

Anna Kárníková (OUR ÚV) informovala o tom, že mezirezortní připomínkové řízení ke strategickému rámci Česká republika 2030 (dále jen „MPŘ“) bylo zahájeno 30. listopadu 2016 a probíhalo do 8. ledna 2017. Vypořádání připomínek bude uzavřeno 7. března 2017 a dokument bude ve stejný termín předložen Radě vlády pro udržitelný rozvoj (dále jen „RVUR“), která o něm bude jednat 21. března 2017. Do 31. března 2017 pak bude strategický rámec předložen vládě. V dokumentu došlo k drobným úpravám specifických cílů, ale zásadně se jeho podoba od vložení do MPŘ nezměnila.

Aneta Haimannová (OUR ÚV) doplnila, že v rámci MPŘ obdržel Odbor pro udržitelný rozvoj (dále jen „OUR“) 137 připomínek k Příloze č. 1 Indikátory, přičemž 64 z těchto připomínek bylo zásadních. Aktuální počet indikátorů po vypořádání 180, z čehož je 11 tzv. indikátorů šedých. Dokument byl členům a členkám výboru zaslán dne 28. února v čistopise i v režimu změn. Byly dopracovány názvy všech šedých indikátorů, doplněn byl souhrn indikátorů na konci materiálu a proběhly také drobné změny v úvodu. V jednání jsou stále ještě indikátory k odpadům, inovacím a některé indikátory v klíčové oblasti dobrého vládnutí. U řady indikátorů došlo na základě připomínek ke kvalitativnímu posunu, tudíž materiál v současné podobě už OUR považuje za z velké části dokončený.

Zuzana Drhová (ASZ ÚV) vznesla dotaz, zda by u indikátoru 17.4.2 Podíl osob vykazující známky a sociálního vyloučení mohlo být jako gestor uvedeno i MPSV, které je držitelem dat.

Aneta Haimannová (OUR ÚV) potvrdila, že se OUR pokusí ještě gestorství vyjednat a bude ASZ informovat o výsledku.

Kateřina Stonawská (MZe) vznesla dotaz k indikátoru Soběstačnost ČR v produkci základních potravin, který byl z materiálu vyškrtnut. (Pozn: indikátor 9.4.1 Míra soběstačnosti ČR v produkci základních potravin, krmiv a technických plodin byl po jednání Výboru do materiálu znovu zařazen).

Jiří Hrbek (ČSÚ) informoval o zasedání Řídícího výboru RVUR dne 1. března, na kterém byla projednána aktuální verze materiálu. ČSÚ v rámci MPŘ uplatnilo větší množství připomínek, nicméně především upozorňovalo na možnosti zlepšení.

K bodu programu č. 2: Plán činnosti Výboru pro indikátory na rok 2017

Anna Kárníková (OUR ÚV) informovala o tom, že RVUR na svém prvním zasedání v novém roce vždy vyhodnocuje činnosti výborů a jsou jí předkládány plány činnosti výborů na další rok. OUR proto vypracovalo předložený návrh plánu činnosti Výboru pro indikátory na rok 2017.

Jan Kovanda (COŽP UK) navrhl, aby se Výbor pro indikátory zabýval také výběrem headlinových indikátorů, které by podávaly informaci pro politiky a širší veřejnost.

Anna Kárníková (OUR ÚV) informovala, že OUR v současnosti neplánuje vytvoření headlinových indikátorů. Lze o tom ale uvažovat v kontextu implementačního plánu, který je již v plánu činnosti uveden.

Jiří Hrbek (OUR ÚV) doplnil, že se připravuje Rezoluce OSN pro Agendu 2030, jejíž součástí budou i indikátory Cílů udržitelného rozvoje. Letošního zasedání Statistické komise OSN se zúčastní i předsedkyně ČSÚ. V souboru indikátorů Agendy 2030 je stále mnoho sporných a šedých indikátorů. Proces dopracování šedých indikátorů České republiky 2030 by měl na proces přípravy indikátorů Agendy 2030 navazovat a vytvoření headlinových indikátorů v tuto chvíli považuje za předčasné.

Jiří Markl (MV) navrhl doplnit práci na skladebnosti indikátorů v rámci implementačního plánu ČR 2030.

Anna Kárníková (OUR ÚV) vysvětlila, že do materiálu již byla doplněna formulace „dopracování šedých indikátorů a další práce na indikátorové sadě v rámci přípravy a realizace implementačního plánu ČR 2030“.

Jan Kovanda (COŽP UK) se dotázal na harmonogram implementačního plánu a Zprávy o kvalitě života a její udržitelnosti.

Anna Kárníková (OUR ÚV) informovala o tom, že implementační plán by měl být vládě předložen do konce listopadu 2017. Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti (dále jen „Zpráva“) bude zpracována za každé dva roky platnosti dokumentu. První zpráva za roky 2017 – 2018 by tedy měla být připravena v prvním kvartálu roku 2020.

Jiří Hrbek (OUR ÚV) doplnil, že se vůči Agendě 2030 na indikátorové rovině vymezuje i Evropská komise (dále jen „EK“). Informace o pozici EK může být zařazena na program příštího jednání Výboru. Princip a způsob reportingu indikátorů Agendy 2030 zatím není znám. Existují různé nabídky mezinárodních agentur a institucí zpracovávat data, proti nim však stojí národní statistické úřady, které ne vždy mají porovnatelná data.

Dle **Bedřicha Moldana (COŽP UK)** je hlavním úkolem Výboru je připravit kvalitní indikátorovou sadu k *České republice 2030* (dále jen „ČR 2030“).

Tomáš Hák (COŽP UK) se dotázal, komu bude Zpráva určena. Domnívá se, že nebude o udržitelném rozvoji ČR dostatečně vypovídat, protože nepřináší nic nového. Většinu ukazatelů v materiálu považuje za velmi špatné (např. oficiální rozvojová spolupráce, podíl nájemního bydlení). Indikátorů je příliš mnoho, 180 ukazatelů nikdo nebude číst a dělat z nich syntézu. Ve Strategickém rámci pro udržitelný rozvoj (dále jen „SRUR“) z roku 2010 byla indikátorů jen třetina a také je bylo obtížné přečíst. Je názoru, že by Výbor kromě Zprávy měl mít ambici vytvořit ještě alespoň v několika pilotních oblastech zprávu o udržitelném rozvoji ČR. Udržitelnost není kvalita života, kterou měříme současnými indikátory. Konceptualizací tohoto tématu se věnuje např. Joseph Stiglitz. Bylo by dobré zpracovat si limity udržitelnosti (*planetary boundaries*) ve třech pilířích udržitelného rozvoje. Toto by mohlo být v plánu činnosti Výboru.

Anna Kárníková (OUR ÚV) vysvětlila, že se OUR při vypracování indikátorové sady poučilo ze Situační zprávy SRUR, která skutečně moc neříkala o tom, zda se ČR daří implementovat politiky, které vedou k udržitelnosti. ČR 2030 říká, že je potřeba zvyšovat kvalitu života a ukazuje oblasti, které vytváří předpoklady pro to, aby se kvalita života zvyšovala udržitelným způsobem. Dokument ukazuje na strukturální problémy, které mohou vést k tomu, že kvalitu života v budoucnu již nepůjde udržitelně zvyšovat. Indikátory jsou v materiálu přiřazeny ke specifickým cílům. Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti bude oproti Situační zprávě SRUR analytická a bude popisovat, jak se ČR na základě dostupných dat vyvíjí a jak jsou naplňovány její cíle. Zpráva bude především

určena pro politickou reprezentaci a měla by říct, co je kvalita života v ČR a jestli se zvyšuje a jestli se daří realizovat příslušná opatření.

Otakar Hampl (MZe) doplnil, že ČR nemá dlouhodobou zkušenost s indikátory. Ve fázi dopracování indikátorů se s nimi budeme muset teprve učit pracovat a vnímat jejich vypovídací hodnotu.

Jakub Fischer (VŠE) podpořil návrh Jana Kovandy a Tomáše Háka k vytvoření headlinových indikátorů. Pokud má dokument sloužit politické reprezentaci, současná indikátorová sada je příliš velká. Na odborné úrovni se diskutuje, zda se mají tvořit kompozitní indikátory a i když z výzkumu vyplývá, že spíše ne, navrhuje zvážit, zda by výbor přesto neměl pracovat na agregaci a na analytickém zhodnocení výsledků.

Aneta Haimannová (OUR ÚV) doplnila, že množství 180 indikátorů souvisí s množstvím specifických cílů, které jsou v dokumentu stanoveny. Smyslem je dívat se na to, zda se indikátory pohybují správným směrem v rámci naplňování těchto cílů. V souvislosti s dopracováním indikátorů OUR předpokládá také vytvoření metadat, která blíže specifikují žádoucí trendy a počáteční hodnoty tak, aby bylo možné indikátory co nejpřesněji interpretovat. Tento postup odpovídá i procesu přípravy indikátorové sady Agendy 2030.

Tomáš Hák (COŽP UK) požádal o doplnění diskuse k interpretaci indikátorů do plánu činnosti.

Bedřich Moldan (COŽP UK) doplnil, že by se Výbor pro indikátory měl trvale účastnit přípravy implementačního dokumentu a Zprávy o kvalitě života a její udržitelnosti.

Zuzana Drhová (ASZ ÚV) navrhla, že by se Výbor mohl zabývat metodikou Zprávy. V rámci dat je velká disproporce – některé oblasti jsou více propracované než jiné a některé indikátory mají také větší vypovídací hodnotu. Víme, že potřebujeme některé oblasti pokrýt, ale zatím nejsou dostupná data. Za několik let možná budeme vědět více o tom, jak některé problematiky uchopit.

Jiří Markl (MV) doplnil, že je důležité odlišovat kvalitu života a udržitelnost. Kvalita života měřená hmotnými statky nevypovídá nutně o udržitelnosti. Souhlasí s tím, že by měla být připravena jasná metodika k přípravě Zprávy.

Otakar Hampl (MZe) souhlasí s tím, že struktura Zprávy bude klíčová. Zpráva o stavu českého zemědělství a makroekonomické predikce jsou materiály, které o něčem vypovídají, a je v nich jasná analýza postavená na obdobném množství indikátorů. Rozdíl je v tom, že tyto materiály se již vypracovávají dlouho a jejich struktura je jasná.

Vanda Horná (MZd) upozornila na to, že připomínky Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZd“) ještě nebyly vypořádány. MZd rozporuje indikátor k počtu lůžek a navrhlo za něj více vypovídající indikátor.

Jaroslav Chyba (Povodí Moravy) nepovažuje za vhodné míchat data a jejich interpretaci. Dlouhodobě se zabývá vodohospodářskými bilancemi a má zkušenost s nepřesným nakládáním s daty. Pokud budou ve Zprávě analýzy a interpretace, měly by být jasně odděleny od dat a neměly by vycházet v jedné publikaci.

Otakar Hampl (MZe) doporučil, aby data byla v rámci Zprávy postavena tak, že i laik bude schopen určit správnost analýzy. K materiálu by také měla být vypracována oponentura.

K bodu programu č. 3: Seznámení s aktuálními informacemi k Agendě 2030

Eliška Valinová (ČSÚ) informovala o účasti předsedkyně ČSÚ na 48. zasedání Statistické komise OSN, která má schválit globální sadu indikátorů k Agendě 2030. Sada v současné době obsahuje 244 indikátorů, resp. 232 jedinečných indikátorů. 33 indikátorů se od předchozí podoby sady změnilo a došlo také k doplnění indikátorů, které vyplývají ze Sendaiského rámce. Aktuální sada je stále dělena do 3 tzv. tierů, které udávají stav dopracovanosti indikátoru (tier 1 a 2 pokrývá 65 % indikátorů, tier 3 představuje 35 % indikátorů). Od statistických systémů jednotlivých zemí se očekává reporting v tieru 1 a 2. Reporting indikátorů v tieru 3 bude následovat po jejich dopracování. Na zasedání Statistické komise se předpokládá přijetí Rezoluce, která schválí sadu indikátorů v jejich současné podobě. V roce 2018 by mělo být dále doplněno 42 dalších indikátorů. Reporting dat je stále otevřený, probíhá diskuse k tomu, kdo by měl hrát zásadní roli v národních strukturách, jasná stále není ani role Eurostatu, OECD a dalších mezinárodních agentur. V roce 2020 a 2025 se dále očekávají větší revize indikátorů.

Bedřich Moldan (COŽP UK) doplnil, že reporting ze strany členských států bude do značné míry dobrovolný a velkou roli v této oblasti bude hrát Ministerstvo zahraničních věcí.

K bodu programu č. 4 Překryv indikátorů ČR 2030 a Agendy 2030

Aneta Haimannová (OUR) představila pracovní dokument, který porovnává indikátory strategického rámce ČR 2030 a Agendy 2030. Upozornila na to, že k porovnání byla využita aktuální verze indikátorové sady *České republiky 2030* (180 indikátorů) a původní schválené verze globální sady (240 indikátorů). Cílem vypracování indikátorů ČR 2030 nebylo dosáhnout velkého překryvu s globální sadou, protože indikátory ČR 2030 vycházejí z Analýzy rozvoje vypracované pro ČR a indikátory Agendy 2030 nejsou vždy vhodné a relevantní pro lokální kontext. V současné době se překrývá 33 indikátorů (16 indikátorů z klíčové oblasti (dále jen „KO“) Lidé a společnost, 8 indikátorů z KO Hospodářský model, 3 indikátory v KO Odolné ekosystémy, 1 indikátor v KO Globální rozvoj).

Bedřich Moldan (COŽP UK) shrnul, že toto je třeba považovat za předběžnou informaci, na kterou by měla navazovat další práce po schválení indikátorové sady Statistickou komisí OSN. Vzhledem k usnesení vlády, které ukládá monitoring naplňování Agendy 2030 Českému statistickému úřadu, doporučuje další spolupráci OUR a ČSÚ.

K bodu programu č. 5 Představení činností na indikátorech ke kvalitě života v ČR

Aneta Haimannová (OUR) informovala o tom, že na základě rámcových vodítek OECD probíhá projekt konceptualizace kvality života v České republice. Na základě metodiky OECD koordinuje OUR 11 expertních skupin, které vypracovávají koncept kvality života v rámci různých témat. Momentálně fungují 3 pilotní skupiny k tématům zdraví, zaměstnanosti a rovnováze mezi pracovním a osobním životem. Každá ze skupin má svého garanta a byly stanoveny také průřezové skupiny (subjektivní kvalita života a rovnováha mezi pracovním a osobním životem), které mají činnost ostatních skupin propojovat. Každá skupina by měla vypracovat koncept kvality života v České republice v rámci svého tématu a připravit sadu indikátorů, které budou dalším podkladem pro vypracování Zprávy o kvalitě života a její udržitelnosti.

Bedřich Moldan (COŽP UK) požádal, aby byl Výbor pro indikátory o tomto procesu pravidelně informován. Doplnil také, že další práce Výboru bude navazovat na schválení strategického rámce Česká republika 2030 v dubnu 2017.

Zapsala: Mgr. et Mgr. Aneta Haimannová
Ověřila: PhDr. Anna Kárníková
Praha, 11.04.2017